

Vergaderjaar 2008–2009

25 422

Opwerking van radioactief materiaal

Nr. 64

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 14 januari 2009

De vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer¹, heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer over de brief van 21 oktober 2008 inzake de gemeenschappelijke inspecties bij de bedrijven op de Onderzoekslocatie Petten (OLP) (Kamerstuk 25 422, nr. 62).

De minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer heeft deze vragen beantwoord bij brief van 14 januari 2009. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Koopmans

De griffier van de commissie,
Van der Leeden

¹ Samenstelling:

Leden: Van Gent (GL), Van der Staaij (SGP), Poppe (SP), Snijder-Hazelhoff (VVD), onder-voorzitter, Depla (PvdA), Van Bochove (CDA), Koopmans (CDA), voorzitter, Spies (CDA), Van der Ham (D66), Van Velzen (SP), Vietsch (CDA), Aptroot (VVD), Samsom (PvdA), Boelhouwer (PvdA), Roefs (PvdA), Neppéus (VVD), Van Leeuwen (SP), Jansen (SP), Van der Burg (VVD), Van Heugten (CDA), Vermeij (PvdA), Madlener (PVV), Ouwehand (PvdD), Bilder (CDA) en Wiegman-van Meppelen Scheppink (CU).

Plv. leden: Vendrik (GL), Van der Vlies (SGP), Polderman (SP), Remkes (VVD), Jacobi (PvdA), Hessels (CDA), Koppejan (CDA), Ormel (CDA), Koşer Kaya (D66), Leijten (SP), Schreijer-Pierik (CDA), De Krom (VVD), Timmer (PvdA), Waalkens (PvdA), Vos (PvdA), Zijlstra (VVD), Langkamp (SP), Gerkens (SP), Van Beek (VVD), Schermers (CDA), Besselink (PvdA), Agema (PVV), Thieme (PvdD), Vietsch (CDA) en Ortega-Martijn (CU).

1

Hoe rijmt u de constatering dat de naleving op peil is met de gesignaleerde tekortkomingen die u verderop in de brief beschrijft?

Zie het antwoord op vraag 2.

2

Hoe definieert u een goed niveau en op basis van welke criteria bepaalt u dat niveau?

Van een goed nalevingniveau is sprake als er geen kernvoorschriften zijn overtreden. Dit soort overtredingen zijn in de gemeenschappelijke inspecties niet geconstateerd.

Voor de bedrijven op de Onderzoekslocatie Petten (hierna: OLP) is in 2003 door de milieupolitie een groot aantal tekortkomingen gesignaleerd. Dit heeft geleid tot verbeterplannen bij de vier bedrijven op de OLP. Er is tegenwoordig een duidelijke verbetering te zien ten opzichte van 2003. Zoals in de brief is beschreven worden er jaarlijks bij de vier bedrijven nog wel tekortkomingen geconstateerd. Er is echter geen sprake van overtreding van de zogenoemde kernbepalingen uit de wet- en regelgeving. De kernvoorschriften zijn bedoeld om risico's voor mens en milieu af te dekken. Omdat er bij het overtreden van kernvoorschriften dus sprake kan zijn van risico's op korte dan wel lange termijn, wordt in die gevallen handhavend opgetreden.

Voorafgaand aan de jaarlijkse gemeenschappelijke inspecties bij de OLP wordt de wijze van handhaving door de betrokken inspectiediensten op elkaar afgestemd. Ook na afloop, als er bevindingen zijn, wordt tussen de inspectiediensten afgestemd op welke wijze gevolg gegeven wordt aan de handhaving van de geconstateerde tekortkomingen.

3

Hoeveel moeite kost het u om de Kamer te informeren over de naleving op de onderzoekslocatie in Petten?

Voor de VROM-Inspectie neemt het informeren van de Kamer circa vijf volledige werkdagen in beslag. Dit komt overeen met de uitvoering van twee inspecties.

4

Geconstateerd wordt dat de naleving van de vergunningsvoorschriften op een goed niveau is gebracht en dat bij de inspecties geen grote overtredingen zijn aangetroffen met potentiële bodembedreiging. Wat zijn er dan wel voor overtredingen geconstateerd? En zijn er wellicht grote overtredingen aangetroffen met mogelijke schade anders dan potentiële bodembedreiging?

Er zijn in 2007, het rapportagejaar, geen overtredingen van kernbepalingen geconstateerd.

De geconstateerde tekortkomingen zijn als volgt samen te vatten:

GCO (Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek):

- drie administratieve tekortkomingen in verband met het beheer van ingekapselde radioactieve bronnen;
- de aanwezigheid van enkele houten pallets in een ruimte met opslag radioactieve stoffen; en
- geen jaarlijkse controle van ingekapselde radioactieve bronnen: hiervoor is een waarschuwing afgegeven.

GCO was in het bezit van twee ingekapselde radioactieve bronnen. Die zijn in 2007 afgevoerd. Er zijn in 2008 wel nieuwe besteld maar die worden nog niet gebruikt.

NRG (Nuclear Research and Consultancy Group):

- zes administratieve tekortkomingen in verband met de opslag van gevaarlijke stoffen. Bijvoorbeeld dat in het onderhoudssysteem de inwendige controle van de opslagtank chloorbleekloog moet worden opgenomen; en
- twee tekortkomingen bij de opslag van gevaarlijke stoffen: 1. ook andere, niet gevaarlijke producten waren opgeslagen en 2. de ventilatie van een opslagkast was niet voldoende.

ECN (Energieonderzoek Centrum Nederland):

- twee ARBO-gerelateerde zaken (vloerbelasting zoldertje en leuning bordes);
- drie tekortkomingen in verband met de opslag van gevaarlijke stoffen (enkele afvalvaten op een verkeerde locatie, houtafval in de buurt van opslag en een ontbrekend pictogram); en
- blootstellingbeoordelingen voor het werken met radioactieve stoffen moeten verbeterd worden.

Sinds de overgang van radionuclidenlaboratoria van ECN naar NRG per 1 januari 2008 is de omvang van de toepassingen met radioactieve stoffen binnen ECN beperkt. Er wordt niet meer met splijtstoffen en open radioactieve stoffen gewerkt, alleen nog met gesloten radioactieve bronnen.

Mallinckrodt Medical B.V:

- twee arbogerelateerde zaken (enkele defecte stellingen en pallets verkeerd gestapeld); en
- twee onderwerpen waarbij gewerkt moest worden aan een betere invulling van het ALARA-principe¹.

Kortom, er zijn geen grote overtredingen geconstateerd met mogelijke schade.

5

Waarom valt de inspectie bij NRG buiten de brief, terwijl het werken met radioactieve stoffen bij de andere bedrijven wel behandeld wordt?

De brief gaat over de gezamenlijk uitgevoerde inspecties op de OLP. Inspecties bij NRG die alleen door de Kernfysische Dienst van de VROM-Inspectie (KFD) worden uitgevoerd op grond van de Kernenergiewet worden in deze brief daarom niet beschreven.

Over bijzondere gebeurtenissen bij NRG wordt u jaarlijks op de hoogte gehouden door de storingsrapportage.

6

Er wordt in de brief gesproken over de nieuwe milieuvergunning die aangevraagd is. Is die vergunning inmiddels verleend? En is daarmee duidelijkheid over de ernst, omvang en oplossing van het probleem met opgeslagen (hoogradioactief) afval?

In de brief wordt gerefereerd aan een nieuwe milieuvergunning voor ECN. In verband met het verwerken van gevaarlijke afvalstoffen kwam ECN onder het bevoegd gezag van de Provincie Noord-Holland te vallen en viel het niet langer onder het bevoegd gezag van de gemeente Zijpe. Het betreft gevaarlijke afvalstoffen (zoals biomassa-afvalstoffen) en géén radioactieve afvalstoffen, zie ook het antwoord op vraag 10. De vergunning is inmiddels verleend en van kracht.

7

Gesteld wordt dat tekortkomingen binnen de zorgsystemen afgehandeld worden. Hoe worden tekortkomingen binnen de zorgsystemen afgehandeld? Wordt het probleem dan wel opgelost?

¹ Het ALARA-principe is het principe waarbij een ondernemer verplicht wordt om de nadelige effecten van een stralingstoepassing zo klein mogelijk te houden, waarbij rekening mag worden gehouden met sociale en economische factoren.

Ja, de problemen worden opgelost. De bevindingen tijdens de inspectie worden opgenomen als afwijkingen in de zorgsystemen. Deze afwijkingen worden vervolgens door de veiligheidkundige of een andere deskundige beoordeeld. Daarbij wordt ook vooral gekeken of er sprake is van een structureel probleem. Vervolgens worden de geconstateerde problemen opgelost.

Er is derhalve sprake van goede vastlegging en gegarandeerde opvolging. Mocht er geen sprake zijn van afhandeling dan komt het niet opvolgen van actiepunten in een interne audit naar boven.

De inspectiediensten worden naar aanleiding van de brieven en inspectierapporten voor- dan wel achteraf door de bedrijven geïnformeerd hoe en wanneer de actiepunten zijn afgehandeld.

8

Er wordt gesteld dat er geen overtredingen geconstateerd zijn die een nadelige invloed hadden op het milieu. Welke overtredingen zijn er dan wel geconstateerd? De inspectie gaat toch niet alleen over naleving van de algemene regels op milieugebied, maar ook op arbogebied?

Zie antwoord op vraag 4. De inspectie gaat inderdaad niet alleen over de naleving op milieugebied maar ook op arbogebied.

9

Wat is gedaan met de 16 overige kleinere overtredingen die zijn geconstateerd? Van welke aard zijn die overtredingen?

Zie antwoorden op de vragen 4 en 7. De genoemde tekortkomingen zijn opgelost.

10

Voor verwerking van welke soort gevaarlijke afvalstoffen wil ECN methoden gaan onderzoeken?

ECN doet onderzoek naar het benutten van de energie-inhoud van biomassa-reststoffen (bijvoorbeeld kippenmest). Daarnaast doet ECN onderzoek naar de uitloging van monsters (milieuonderzoek). Dit kunnen monsters zijn van diverse samenstelling.

Deze biomassa-reststoffen vallen onder de categorie gevaarlijke afvalstoffen en de voornoemde monsters kunnen ook gevaarlijke reststoffen bevatten. Derhalve was een wijziging van de milieuvergunning van de provincie Noord-Holland vereist.

11

Wanneer is het te ontwikkelen handhavingprogramma gereed? Wat is de planning?

Het te ontwikkelen handhavingprogramma is door het handhavingoverleg OLP van eind oktober 2008 goedgekeurd. Vanaf 1 januari 2009 zal conform het plan gewerkt worden.

12

Hoeveel menskracht is gemoeid met het opstellen van gezamenlijke toezichtplannen en hoeveel menskracht met het daadwerkelijke toezicht? Kunt u dit tevens in kosten kwantificeren?

In verband met het ontwikkelen van het frontoffice nucleair voor de onderzoekslocatie Petten is in 2007 en 2008 nagegaan hoe het toezicht efficiënter ingericht kan worden. Daarom is éénmalig een onderzoek uitgevoerd door een externe opdrachtnemer, die een jaarplan voor 2009

en een meerjarentoezichtplan heeft ontwikkeld, zie ook het antwoord op vraag 11. Dit heeft € 94 000,- gekost.

Het nationale toezicht op de OLP wordt grotendeels uitgevoerd door de KFD en is vooral gericht op de nucleaire veiligheid en stralingstoepassingen bij NRG. Naast inspecties worden ook diverse beoordelingen uitgevoerd in verband met wijzigingen in de installaties of in de bedrijfsvoering. Hiervoor zet de KFD gemiddeld jaarlijks twee volledige arbeidsjaren in. Dit komt overeen met circa € 200 000,- per jaar.

Voor het project gezamenlijke inspecties OLP (conventioneel milieu en arbotoezicht) wordt door de diverse diensten ongeveer 50 mensdagen aan menskracht geleverd. Dit komt overeen met ongeveer € 35 000,- per jaar.

13

Vindt op de Onderzoekslocatie in Petten ook internationaal toezicht plaats? Zo ja, welk toezicht en hoe vindt afstemming van nationaal en internationaal toezicht plaats?

Op de OLP vindt internationaal toezicht alleen op nucleair gebied plaats (IAEA en EU¹ op het gebied van safeguards). Over deze inspecties is nauw contact met de KFD en de KFD verzorgt tevens de nazorg van de internationale inspecties.

Door de IAEA worden ook missies uitgevoerd op specifieke onderwerpen zoals beveiliging, reactorveiligheid en veiligheidscultuur. Deze missies vinden plaats op verzoek van Nederland en de IAEA rapporteert aan de KFD. NRG heeft bijvoorbeeld de verplichting om elke 5 jaar een missie te laten uitvoeren².

Op conventioneel milieu- en arbogebied vindt er géén internationaal toezicht plaats.

¹ IAEA = International Atomic Energy Agency; EU = Euraton.

² Het vergunningvoorschrift luidt: «De vergunninghouder dient periodiek elke 5 jaar een IAEA INSARR audit of een naar het oordeel van de directeur KFD tenminste gelijkwaardige audit te laten uitvoeren om de bedrijfsvoering van de HFR te toetsen op alle Organisatorische, Personele en Administratieve (OPA) aspecten die van belang zijn voor de veiligheid. Met name dient daarbij ingegaan te worden op de heersende veiligheidscultuur bij de vergunninghouder.»